

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

XXII. Christo Jesu divini honores tributi ab aliquibus Romanorum
Imperatoribus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

Sueton. Claud. cap. 25. Neron. cap. 16. Tacit. Ann. libr. 15. cap. 44. defensores coercendos censuerunt. Eos Claudius exiliis, exquisitis tormentis Nero pro indole sua multavit. Auctor Suetonius; auctor & Tacitus, cujus hæc verba sunt: *Percussibus addita ludibria, ut ferarum tergis conlecti, laniatu capum intirent; aut crucibus affixi, aut flammandi, atque ubi defecisset dies in usum nocturni luminis urerentur.*

Qua rei atrocitate permotus Historicus, ab his licet partibus sese alienissimum ferens, vulgo fuisse damnatam, & publicam miserationem excitasse scribit. Immanem hanc quoque sævitiam carpit Juvenalis:

Juvenal. Sat. 1. & 8.

*Pone Tigellinum, tædæ lacebis in illa,
Quæ stantes ardent, qui fixo gutture fumant,
Et latus mediam sulcus diducit arenam.*

Et alibi:

Ausi, quod liceat tunica punire molesta.

Saxum visitur Romæ, Neroni inscriptum, *Ob provinciam latronibus, & his qui novam generi humano superstitionem inculcabant, purgatam.* Sequentibus dehinc annis, cum Flavianum Clementem, Domitiani patrualem, ejusque uxorem Flavianam Domitillam, Domitiani sororem, Glabrioem quoque, & alios complures, Judaicæ religioni addictos fuisse, eamque ob causam Cæsaris sævitiam expertos scribat post Dionem Xiphilinum, intelligere licet fuisse Christianos: nam sub Judæorum appellatione, ut dixi, Christiani quoque apud Ethnicos harum rerum parum consultos veniebant. Unde Suetonius Judæos, impulsore Chresto, tumultus edidisse scribit. Itaque Domitillam confessione Christiani nominis nobilitatam, & in exilium fuisse actam tradunt Eusebius, & Hieronymus: quod de hominibus imperatorii generis, proptereaque illustribus, & vulgo notis confictum esse & falsum nemo sanæ mentis dicere queat. Atque hanc sane Clementis, & Domitillæ calamitatem, per Stephanum mulieris libertum Domitiano interitum constasse narrat Philostratus. Atqui declarat ea res quantum jam potuerit Christiana disciplina, quæ hujus ordinis & loci homines, aulicis delitiis innutritos, & fictiorum numinum cultu insuetos, ad meliorem sententiam traducere & instituire potuerit. Denique per hæc & sequentia tempora tam male accepti sunt publice ac privatim Christiani, ut non temperarit sibi nobilis ille Jurisconsultus Ulpianus, consiliarius Alexandri Severi, & Magister Scripii, quin scriptis suis Christianum dogma sibi confutandum proponeret.

Christo Jesu divini honores tribuit ab aliquibus Romanorum Imperatoribus. Cicero pro Flacco.

XXII. Mirifica hac ergo Christi, Christianorumque virtute excitati Imperatores aliquot Romani, Christum censuerunt inter Deos referendum, honoresque illi divinos tribuerunt. Princeps in his Tiberius, de rebus à Christo præclare gestis certior factus à Pilato, retulit ad Senatum ut inter Deos allegeretur. Abnuvit quidem Senatus, sive propter supplicii dedecus, quo extinctus est Christus; sive propter Judaicæ gentis infamiam, quam his verbis jam ante notaverat Cicero: *Sua cuique civitati religio, Læli, est; nostra nobis, stantibus Hierosolymis, pacatisque Judæis, tamen isidorum religio sacrorum à splendore hujus Imperij, gravitate nominis nostri, majorum institutis abhorrebat: nunc vero hoc magis, quod illa gens, quid de Imperio nostro sentiret, ostendit armis; quam cara Diis immortalibus esset, docuit, quod est victa, quod elocata; sive quod se inconsulto rem jam transactam esse videret Senatus, sive quod externa sacra recipi jam vetuisset, ut est apud Livium, sacrificulos, vatesque Foro, Circo, Urbe prohibendos esse, vaticinos libros conquirendos & comburendos, & omnem denique disciplinam sacrificandi, præterquam more Romano, abolendam esse decrevisset. Ut ut est, perseveravit Tiberius in sententia & benevolentia adversum Christianos, & pœnis propositis eos accusationibus prohibuit. Auctorem habemus Tertullianum, scriptorem quidem Christianum, sed fidei nihilo magis suspectæ; cum hæc objecerit Senatui ipsi, Populoque Romano, qui rei falsitatem facile deprehendisset ex Commentariis publicis, iisque potissimum, quibus res sub Pilato gestæ continebantur, & quorum fidem non semel implorat Justinus. Hæc vero longe diversa erant à supposititiis aliis Pilati Actis, quæ Maximini subinde avo conficta sunt. Quibus autem utebantur Tessaeræcædatæ Heretici, Justini ætate proximi, ea videntur ex prioribus illis, quæ allegabat Justinus, sed adulterata & corrupta profluxisse, utpote discrepantia ab illis & diversa. Quæ Tempa passim Hadrianus sine idolis condidit, ea ferebatur esse Christi nomini consecraturus, nisi sacrorum consultores deteruissent, veriti ne id si fecisset, ad Christi partes relicto idolorum cultu univervi transirent. Proditum id à Lampridio, in cujus sententiam mox diligenter inquiram. Narrat idem Alexandrum quoque Severum Christo Templum extruere, eumque in Deum cooptare voluisse, & pie coluisse in larario, sæpiusque hoc effatum, sive à Judæis, sive à Christianis sibi traditum pronuntiasse, & per præconem, quum aliquem emendaret, proclamari jusfisse: *Quod tibi fieri non vis, alteri ne feceris.* Denique in præjudicium pro Christia-*

T. Livius libr. 39.

Tertull. Apolog. c. 5. & 21.

Justin. Apol. 2.

Lamprid. Alexandr. Scv. c. 41, & 51.

norum causa trahere possumus, id quod jam fecerunt Melito, & Tertullianus, & ex utroque Eusebius, quotquot nefarii & crudelitate insignes fuere Romanorum principes, bellum indixisse Christianis, eosdem fovisse, vel esse certe fuisse, quotquot aequitas sua & probati mores nobilitarunt.

XXIII. Sed revertamur ad Lampridium, quem haud me fugit Casaubono penas dedisse, quasi vanis vulgi opinionibus obsecutus Tempia Christo destinata fuisse tradiderit, quae sibi ipse Hadrianus in omnibus civitatibus condere coeperat, & suo nomini consecrare proposuerat, ut habet Spartianus in illius vita. Cogitabat autem, inquit Casaubonus, illuc simulacra mittere Hadrianus, vel praesens ipse consecrare, postquam essent absoluta. Quod cum morte praeventus perficere non potuerit, & Tempia compluria manserint imperfecta, multis post hanc aetatem annis vulgo creditum est Tempia illa simulacris carentia, Christi Jesu honori ab Hadriano fuisse exstructa. Causam cur haec in animum suum induceret, & Lampridio contradiceret, non aliam habuit Casaubonus, quam Patrum vetustiorum ea de re silentium. Verum Lampridii mentem parum videtur introspexisse vir solers cateroquin & eruditus: non enim scripsit Historicus Tempia illa quae exstruere coeperat Hadrianus, mansisse sine numinibus, sed Hadrianum Tempia in omnibus civitatibus sine simulacris jussisse fieri: quo significatur certum destinatumque fuisse Hadriani consilium, ut Tempia Christo exstruerentur, nullis omnino vel exornata, vel exornanda idolis; cum ea quae sibi, suoque nomini ipse condebat, simulacris insignita essent. Hujusmodi fuit illud, quod Jovi Olympio, ipsique Hadriano Athenis dedicatum, aram habuisse, quam ipse sibi Hadrianus erexerat, refert Spartianus. Inerant praeterea & plurima ejus simulacra, ut testatur Pausanias in Atticis. Pergit Lampridius loqui de Templis Christo Jesu ab Hadriano excitatis: *Quae hodie*, inquit, *quia non habent numina, dicuntur Hadriani*. A quibus ita dicuntur: Utiq; ab Ethnicis, qui cum Templis nomina tribuere soleant, à Diis petita, quorum honori consecrata sunt, appellare illa maluerunt de conditoris, quam de famoso inter eos, & invidioso Christi nomine. Addit Lampridius: *Quae ille ad hoc parasse dicebatur*; ab Ethnicis nimirum dicebatur; nam quis putet Lampridium, hominem itidem Ethnicum, ea de re Christianos consuluisse, fidemve illis tribuisse ullam? Ergo ab Ethnicis acceperat, Hadrianum ad hoc parasse templa, ut in iis Christus coleretur, verum à Sacerdotibus prohibitum, veritis ne si invalesceret Christiana religio, Ethnica concideret, ab incepto destitisse: quod adversariis nostris Christianis credendum est. Fallitur praeterea Casaubonus, cum scribit jussisse Hadrianum Tempia fieri in omnibus civitatibus, suo nomini sine dubio consecranda, testemque citat Spartianum. Narrat enim Spartianus Hadrianum Tempia sui nominis consecrasset, non consecranda solum destinasse. Quae ergo Tempia sibi exstruere coeperat Hadrianus, eadem absolverat, & instruxerat simulacris, & suo demum nomini consecraverat. Quae vero Christo aedificari mandaverat, iis simulacra veterat inferri, & monitu Sacerdotum imperfecta fere reliquit. Cujus generis fuit Tiberiadense, & aliud Alexandrinum, quae à Judaeis in profanos usus conversa fuisse refert Epiphanius. Verum hoc à Josepho Comite, illud ab Athanasio, repurgata ac perfecta sunt, & Christo non tam tributa, quam restituta. Minime vero jactandum id & extollendum censuerunt Christiani Scriptores; quod Ethnicis parata esset responsio, Tempia quidem Hadrianum Christo exstruere coepisse, verum poenituisse postea propositi, & mandatum revocasse, proindeque Christo destinata quidem fuisse Tempia haec, non dedicata.

Satis igitur luculenter docuisse videor scriptas in Novo Testamento historias ita res gestas narrare, uti narrantur in multis libris coetaneis, vel aetati certe proximis, quae res gestae sunt. Hoc si tenemus, quod non potest convelli, profecto veraces esse historias in Novo Testamento scriptas necesse est. Quod erat probandum.

Π Ο Ρ Ι Σ Μ Α.

Jesus est Messias.

I. **Q**uod si vera sunt, quaecunque in Novo Testamento scripta extant; si tot miracula patravit Jesus, si tot Prophetias edidit, quae deinde sunt eventu comprobatae; si ipso deinde rebus terrenis exempto, & in caelum recepto vim portentificam & prodigialem, sanctumque adeo Spiritum in Discipulos suos immisit; sicuti, dum inter ipsos versaretur, fuerat pollicitus; adeo ut gentium omnium linguis loquerentur, aegros sanarent, mortuos revocarent ad vitam, fatendum omnino est divinum hominem fuisse Jesum, pium ac sanctum, Deo afflatum, Deoque

E ij

Melit. apud Euseb. Hist. libr. 4. cap. 16. Tert. Apol. c. 5. Euseb. Hist. libr. 5. cap. 5. Defenditur adversus Casaubonum Lampridii testimonium de templis Jesu Christo ab Hadriano exstructis.

Spartian. Hadr. cap. 13.

Spartian. Hadr. cap. 13.

Epiphani. Ebionit. Hæc. 50. c. 12. & Arrian. Hæc. 69. cap. 2.